

Obrtniški Glasnik

Glasilo Zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani

Naročnina znaša za vse leto 25 Din, za pol leta 13 Din, za četrt leta 7 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. — Inserati po dogovoru. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica (Zbornica za TOI).

III. leto.

Ljubljana, dne 14. januarja 1932.

Štev. 2.

J. Zdravec, član zbornice za TOI.

Bojev in sporov nočemo!

»Polje, vinograd, gora, morje,
ruda, kupčija tebe rede.«

Velik del celotnega narodnega gospodarstva predstavlja naše obrtništvo. Z njim vred raste in pada blagostanje: delo, pridnost in ambicioznost so lastnosti, ki naj ne manjkajo zavednemu, svojemu poklicu vernemu obrtniku. Ekzistenca in napredek v službi skupnosti državnega in gospodarskega dela so bili dosedaj in naj ostanejo perspektive srečnejše obrtniške bodočnosti.

Tisoči so omagali, so padli, ker se niso pravočasno poprijeli ali pa ker so se odrekli zanesljivemu orožju imenovanih lastnosti. Priden, po napredku stremeč rokodelc pa je ostal na svojem mestu, vztrajajoč kljub viharjem dandanašnje dobe ter zavedno in častno izvršujoč svoje ekzistenčne in državljske naloge. Kot vojaku na braniku svojih življenskih dolžnosti mu je bila parola vera v lastno moč in v moč svojih organizacij. V skupni slogi in medsebojni pomoči vztrajamo tudi naprej pri delu za obrtniški stanovski dobrobit ter po začetni poti obnovimo program ustvarjajočega našega dela s tem, da stremimo po

1. čim najpopolnejši izobrazbi v delavnici,
2. po strokovno umstvenem in kulturnem izobraževanju izven delavnice,
3. po vzgoji in izobrazbi zanesljivih funkcionarjev obrtniških organizacij,
4. po slogi in skupnosti v okviru naših obrtniških združb.

Kratek pogled na historijat obrtništva nam kaže, da je ta panoga v preteklih stoletjih gojila gospodarsko življenje, ki je imelo svoj velik kulturni pomen in se s pravico izražalo po znani prislovcici, da **tam**, kjer cvete obrt, ne manjka splošnega blagostanja. Velik ugled in pomen nekdanjega rokodelstva je slonel na dokazih napredka neizpripne pridnosti ter hvalevredne varčnosti in služil kot vzor drugim stanovom. Medsebojno razumevanje med mojstri, pomočniki in vajenci je vplivalo vzgojevalno ter imelo svoje dobre posledice v duševnem razvoju obrtnega naraščaja. Razvoj industrije v poznejši dobi je nedvomo edinole pripisovati ugledu obrtništva in obrtniškega blagostanju; saj tudi med našimi predniki ni manjkalo

obrnikov, ki so se s posebno vmeno oprijeli svoje stroke in z izrednimi duševnimi silami pomagali preko mej svojega rokodelstva postopoma postavljati in graditi steber strojne obrti, ki jo izražamo dandanes v besedi: industrija.

In ravno po vzgledu te industrije, ki si je tekom stoletij ustvarjala tla, da s svojim strokovno in trgovsko v čim največji meri izobraženim osebjem izpodriva eksistenčne interese obrtništva, mora obrtnik v sedanjih težkih, od konkurence ogroženih časih skrbeti, da sledi napredku časa, da vse svoje duševne sile strne sebi v prid in v korist svojih obrtniških svojcev.

Z zanimanjem za vse novo in dobro moramo slediti pospeševanju strokovne naobrazbe. Z ljubeznijo se moramo okleniti naših organizacij ter jih moramo podpreti v pravcu, za hvalevredno inicijativo, ki jo je dala naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani s svojim obrtno pospeševalnim zavodom, da zgradimo in izpopolnimo univerzo splošnega obrtnega znanja v korist vsem onim, — naj si bodo to mojstri, vajenci ali pomočniki, ki žele ostati ali pa postati zavedni in ugledni reprezentanti svojega stanu in mogočni čuvarji našega narodnega gospodarstva.

Vztrajajoč na principih naše zavednosti in našega pomena v splošnem narodnem gospodarstvu iščimo sredstev, da nas po vzgledu zbornice tudi država in banovina v čim najboljše meri podpre.

Mi vsi, ki pravilno razumevamo vrednost naših organizacij in s temi združenega obrtno-pospeševalnega dela, mi vsi, ki v pravi meri ocenjujemo vrednost tega dela, se globoko zavedamo nepreračunljive škode cepljenja naših vrst in pokopanja naših v vztrajnem naporu skozi desetletja doseženih uspehov, to tembolj, ker nam bratomorni boj grozi uničiti naše ideale po izboljšanju obrtniškega stanu ter po uresničenju obrtno-stanovskih stremiljenj.

Bojev in sporov nočemo. V zavesti zmage vsega, kar je pametno in dobro, torej tudi zdravo in koristno, odbijajmo zdražbe in neslogo ter v gojitvi skupnosti po smericah našega programa ne dopuščajmo, da sledi naš obrtnik padajočim in nazadujočim tendencam krivih prerokov.

dolgo živeti. Tempo razvoja v poedinih panogah obrti je sicer različen, vendar je neizpodbitno dejstvo, da na znanju, ki se ne izpopolnjuje, ne more počivati — napredek.

Ker je naloga človeške družbe, da omogoča vsem brez razlike črpati iz vira splošnega znanja in bi bilo docela nezadostno čakati na poedince, ki bi se povzpeli preko nivoja svoje okolice s svojo lastno prirojeno močjo in inteligenco, je povsem naravno, da skrbi vsak stan za svoj splošen napredek in da skuša pridobitve človeškega duha nuditi vsem, v korist in povzdigo poedince in s tem tudi avtomatično v procvit dotične stroke.

Prav vsako panogo človeškega znanja in človeške spretnosti je treba stalno gojiti, izpopolnjevati in zboljšavati in je predvsem važno, da se tisti stanovi in poklici, ki teorijo pretvarjajo v prakso in našo tehnično vedo neposredno izkoriščujejo za stvarjanje raznih materialnih dobrin, stalno brigajo za napredek in za skladnost svojega dela z razvojem moderne tehnike. V to svrhu se ustanavljajo v vseh državah raazni obrtnopospeševalni zavodi, ki so nekake strokovne ljudske univerze in ki nudijo obrtništvu stalno vse ono znanje, ki ga je človeštvo pridobilo že po zaključku normalne učne dobe poedincev.

Dasiravno pa je delovanje teh obrtnopospeševalnih zavodov izključno v službi obrtnih interesov, je vendar večkrat opaziti, da se obrtništvo te velevažne institucije ne poslužuje v dovoljni meri in ji ne posveča one pažnje, ki bi jo bilo pričakovati. Predvsem manjka včasih zavest, da brez sodelovanja, brez truda in žrtve tistih, katerim je delo obrtnopospeševalnega zavoda namenjeno, ne more biti pravega uspeha. Obrtnonadaljevalni tečaji zahtevajo od udeležencev, da se za čas trajanja tečaja v svojih privatnih poslih malo omeje in da žrtvujejo brezpogojno nekaj svojega, četudi morda dragocenega časa za svoj nadaljni poduk. Kako pa naj se obrt na drug način pospešuje, kakor tako, da se interesom pokažejo in se z njimi tudi vežbajo razni novi delovni postopki in da se jim v slikah in besedi raztolmačijo razne tehnične novosti? To je sploh princip vsakega poduka in ta princip velja tako za starost, kot za učečo se mladino. Mnogi pa žalobog tega še do danes niso doumeli. Iz svoje lastne prakse kot vodja specijelnega obrtnopospeševalnega tečaja kovinske stroke po vseh banovinah širne Jugoslavije bi lahko navedel nešteto primerov, kako si obrtništvo želi obrtnopospeševalnega tečaja, kako zanj urgira pri vseh mogočih instancah in kako svoje zanimanje tudi dokumentira z listo številnih udeležencev, kako malo pa se še zaveda, da bo moralo za svojo korist napustiti delavnico in s tem izgubiti del svojega dnevnega zaslužka, da bo moralo zatajiti svojo ulogo izučenega mojstra, ter se ponižno in brez besed spet uvesti v že davno pozabljeno šolsko klop. Posledica tega je, da se mnogo tistih, ki bi svoje novo pridobljeno znanje znali najbolje izkoristiti, ter ga hitro pretvoriti v nov vir svojih dohodkov, poduku odtegne, ker radi potrebe trenutne žrtve spregledajo ogromne koristi nadaljevalnega in dodatnega poduka.

Pa še en način je, kako si obrtništvo večkrat polni uspeh tečaja onemogoči. Mojstri pošiljajo v svojem imenu na obrtnonadaljevalne tečaje svoje še nedorastle vajence in pri tem docela pozabljajo, da prehitvejo s tem še nedovršeno podlago strokovnega znanja svojih učencev in da postavljajo končno tudi sebe samega v popolnoma nedopusten odnos do svojih mlajših pomagačev. Na ta način je seme napredka sicer vzkliklo, a se biljka ni mogla vzdržati pri življenju, ker ji okolica ni mogla dovajati ne vode ne luči.

Ker smo to leto pričeli že v znamenju vsesplošne gospodarske krize in — kar je

morda še hujše — tudi v znamenju vse-splošne malodušnosti, je silno važno, da si poedine obrtne zadruge stavijo za svojo največjo nalogo povzdigniti s pomočjo Zavoda za pospeševanje obrti strokovno izobrazbo svojega članstva, ter mu z izkoriščanjem tehničnega napredka nuditi povečan delokrog in s tem tudi nov vir dohodkov. Ne pozabimo, da gredo še vedno ogromne vsote našega narodnega imetja v inozemstvo samo zato, ker nimamo še dovolj zaupanja v naše lastno delo in ker si domišljamo, da naše obrtništvo vsled prirojene konservativnosti zaostaja za inozemstvom.

Vsekakor je dolžnost obrtniškega stanu, da izpodbije sam ta predsodek z modernizacijo in zboljšanjem svojih delavnih metod, kakor tudi s prilagoditvijo duhu novega časa. Uspelo pa mu bo to najhitreje in tudi najceneje le takrat, če bo intenzivno izkoriščal dobrine, ki mu jih nudi njegov obrtnopospeševalni zavod kot njegova ljudska univerza. Naj bo parola leta 1932:

Na delo za povzdigo našega obrtništva!

Za skupne zbornice

Pokret za skupne zbornice rodi vedno lepše in vidnejše uspehe. Oglašja se zadruga za zadrugo in društvo za društvom, vsi pa izražajo soglasno željo, naj ostane naš gospodarski parlament, t. j. Zbornica za TOI, nedeljivo telo z avtonomnimi odseki.

Zadruga mlinarjev in žagarjev v Slov. Bistrici se je izjavila za skupno zbornico

Na praznik sv. Treh kraljev se je vršil občni zbor Zdruge mlinarjev in žagarjev v Slov. Bistrici, ki je bil zelo dobro obiskan. Zborovanje je otvoril načelnik g. Lah, ki je pozdravil g. Jakoba Zdravca, člana Zbornice za TOI in zastopnika Zveze obrtnih združenj v Mariboru ter dr. Jureta Koceta, uradnika Zbornice za TOI, nadalje načelnika Obrtne zadruge g. Karla Podhraškega in g. Žurmana. Med drugim se je na zboru razpravljalo tudi o žitnem monopolu ter o položaju, ki je zaradi tega nastal za naše mlinarje. Gospod Zdravec je obširno in strokovnjaško objasnili nastali položaj ter želje naših mlinarjev. Najbolj važna točka je bilo razpravljanje o sistemu zbornic. Ko so se vsi navzoči po daljši diskusiji izjavili, da jim je stvar jasna, je dal g. načelnik Lah predlog na glasovanje, pri čemer so se izrazili vsi zborovalci soglasno za skupne zbornice.

Tudi Vransko za skupno zbornico!

Dne 3. t. m. se je vršil na Gomilskem redni občni zbor Obrtne zadruge prostih obrti za vranski sodni okraj, ki ga je vodil g. Mohorič. Med običajnimi točkami dnevnega reda je bila tudi točka o sistemu zbornic. Da so mogli zborovalci slišati obe strani, so bili povabljeni predstavniki zbornice kakor tudi propagatorji za ločene zbornice. Zbornico je zastopal g. dr. Kocet, skupino za ločeno zbornico pa gg. Mihelčič, Pičman in še dva druga gospoda. Pri razpravi o načinu zbornic se je kot prvi oglašil k besedi g. Mihelčič. Govoril je o vseh dobrih straneh samostojne obrtne zbornice, ne pa o slabih. Kot njegov protigovornik je govoril g. dr. Kocet. Iz govora poslednjega so lahko vsi navzoči posneli, da je za naše razmere najbolj na mestu skupna zbornica, moramo pa pri tem pomisliti, da je pri sistemu skupnih zbornic odločilno predvsem to, da so v odseku sposobni možje. Glavno orožje nasprotne strani je trditev, da obrtniki ne dobimo od zbornic tega, kar vplačamo; jasno pa

Ing. Leo Knez:

Na delo za povzdigo našega obrtništva!

Odkar je tehnika v poslednjih desetletjih tako napredovala, da je postal stroj najnevarnejši konkurent človeka-delavca, je bilo obrtništvo stavljen pred težko nalogo, otresti se konservativizma stare dobe, ter se z novimi modernimi pripomočki pripravi na ekzistenčni boj. Silen napredek, ki ga beleži sedanja civilizacija, je prinesel v naše delo nov in še nepoznan tempo, prinesel pa je tudi potrebo po smotrenem delu, ki zahteva precej prevdarka, čistega razuma in mnogo strokovnega znanja. Dosedanji ustroj obrtno-naraščajnega šolstva, ki je imel za podlago večletno praktično učno dobo, se je izkazal sicer kot dober in soliden, vendar njegovi temelji vkljub največji vestnosti starih mojstrov-učiteljev ne zadoščajo več za trdno življensko ekzistenco. Danes je treba mnogo prožnosti in mnogo smisla za prilagoditev. Zakaj potrebe in zahteve se menjajo od leta do leta, stari delovni postopki, ki so se zdeli skoro že nenadomestljivi, so se zrušili večkrat kar preko noči in preko vseh tistih, ki niso imeli ali volje, ali pa tudi ne sposobnosti, da bi hiteli s časom naprej, je

šlo kolo tehniškega napredka brezobzirno, ter jih je za vselej potisnilo ob tla. Ali pa je današnjemu obrtniku že nekako usojeno, da ga porine tehnika ob stran, ker njegov zastarel način sicer poštenega dela ne odgovarja več duhu novega časa? Nikakor ne! Obrt je in bo tudi vedno ostala rokodelstvo, le da se to delo rok stalno izpreminja in da dobiva tudi orodje iz dneva v dan drugačno, popolnejšo in smotrenjejšo obliko.

Prav star je že pregovor, da se človek uči in da ostane učenec prav vse do svoje smrti. Na splošno pa se smatra, da velja ta pregovor vse bolj za področje življenskih izkušenj, dočim se smatra strokovno znanje za nekaj stalnega, nespremenljivega in nedotakljivega. Za to trditve imamo vendar najlepši dokaz v neštetihi ljudeh, ki smatrajo vsak nadaljni poduk kot čisto nepotreben, ja celo kot ponižujoč, ker je bil usposobljenostni izpit že enkrat napravljen, ter je njih diploma ali majstorsko pismo priznana od same stroge oblasti. Žalobog se od takih, s formalnimi izpiti dovršenih učnih dob danes ne da več

je, da bi pri ločenih zbornicah morali vplačati še mnogo več, če bi hoteli dobiti od ločene zbornice vsaj toliko, kakor dobimo pri sedanjem načinu zbornic. Pri treh samostojnih zbornicah bi morali imeti tri samostojne aparate in to bi stalo skoro trikrat toliko kot stane sedanja uprava. Da bi šel ta povisek iz obrtniškega žepa, si pač lahko vsakdo misli. Žalostno je, da se je ta brezsmiselna borba pričela v najtežjih časih, ko bi bila dolžnost slehernega moža, da bi delal za skupnost, v kateri je možna rešitev, nikakor pa ne v medsebojnem nasprotstvu. Občni zbor se je po kratki debati soglasno izrekel za skupni sistem zbornic.

Občni zbor obrtnikov v Ptuj za skupno zbornico

V nedeljo dne 10. januarja se je vršil v Ptuj v prostorih društvenega doma občni zbor Zadruga mizarjev in strugarjev. Ob pol 10 je v nabito polni dvorani otvoril zborovanje načelnik zadruga g. Ludovik Murko ter pozdravil zastopnika mestne občine g. dr. Vadlaja, dalje navzoče za-

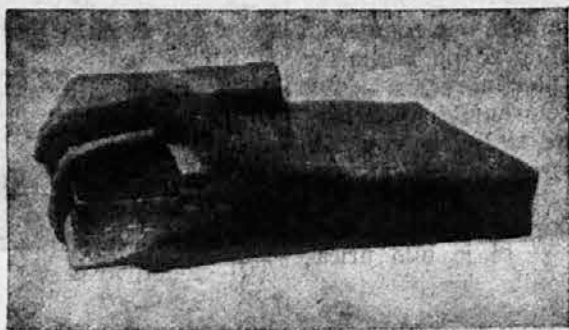
stopnike Zbornice, in sicer zborničnega svetnika g. Zdravca in gg. Senčarja ter dr. Koceta. Po odpravi drugih točk dnevnega reda se je prešlo na najglavnejšo točko, in sicer razprava o sistemu zbornic. Dr. Kocet je obrazložil začetkom o sistemu zbornic zlasti s stališča obrtniških interesov. Nato sta govorila tudi gg. Zdravec in Senčar, katerih besede so napravile na navzoče globok vtis. Nato so se oglasili k besedi člani zadruga, predvsem pa gg. Ambrožič in Podgoršek ter gospod načelnik, ki so odbravali stališče predgovornikov. Nato je bil dan predlog o zbornicah na glasovanje in rezultat je bil, da so se izrekli vsi člani zadruga enoglasno za skupne zbornice. — Istočasno se je vršilo tudi obrtniško zborovanje v Ljutomeru, ter je bil navzoč tudi zastopnik mariborske Zveze obrtnih zadrug in član Zbornice gosp. Bureš. Zborovanje je sijajno poteklo, navzoči obrtniki so odbravali izvajanja g. Bureša in odločno podarjali, da hočejo ostati pri skupni zbornici. Vse tri zadruga v Ljutomeru so se izrekle soglasno za skupne zbornice.

Drago Puc, tapetnik:

Original „Schlaraffia“ žični vložki

V tem stoletju se ni nobena novost na polju tapetniške stroke in to za oblikovanje ogradij tako obnesla kot ravno »Schlaraffia«-žični vložki, ki so nekako pred 24 leti prvič nastopili pot v javnost. Ta novost je bila, kot večinoma vsaka nova stvar, zelo z rezervo sprejeta, posebno od strani tapetniških strokovnjakov, ki so se bali kakšnega preobrata potom tehnike. Mislili so, da bo s tem trpela obrt, kot se je to dogodilo s čevljarstvo in z drugimi sorodnimi strokami potom stroja, kar pa ni mogoče, ker pri naši obrti je treba čuta, in

Žica je iz najboljšega litega peresnega jekla in močna komaj par milimetrov, toda kljub temu je nepričakovano odporna. Naj vam navedem primer iz prakse g. šefa omenjene tvornice (»Schlaraffia-Werke«), ki nam je predaval v šoli prof. Necker-manna v Hamburgu med drugim tudi tole: ti vložki se razpošiljajo v zabojih, ako je pošiljka večja od 10 kompletnih garnitur, to je 30 komadov, da ni preogromna, ker s tem narastejo prevozniki stroški. Stisneno pa pod prešami vložke tako, da postane pošiljka komaj 1 m visoka ali pa še ne. V

En del tridelne originalne »Schlaraffia«-žimnice.

to za stroj zaenkrat še ni izvedljivo, če tudi je tehnika danes na višku. To je bil vzrok, da ji ni bilo mogoče že takoj služiti v oni svrhi, za katero je bila namenjena javnosti, ter šele po dolgem težkem boju so prišli ti vložki na površje in do popolne veljave, in danes uživajo sloves, ki jim tudi po vsi pravici pripada.

Sedaj dobite »Schlaraffia«-žične vložke povsod, bodisi v bolnicah, na klinikah, v hotelih — v privatnih hišah — povsod služijo človeku za udobno ležišče, bodisi kot modroc, ali pa pri Couch-zofah, foteljih, stolihi itd. Povsod, kjer je treba blazine, je »Schlaraffia«-žični vložek nenadomestljiv. Posebno priporočljivi so originalni »Schlaraffia«-modroci, ki imajo poleg drugih dobrih lastnosti tudi to, da so higijenični, praktični, čisti in trajni, tako, da v vsakem oziru izpolnjujejo nalogo, katero zahteva današnja moderna doba.

Konstrukcija

Kakšna je bila rešitev te epohalne novosti?

Če pogledamo konstrukcijo, originalnega »Schlaraffia«-žičnega vložka, ugotovimo, da moč prožnosti in odpornosti teh vložkov tiči pred vsem v idealni zamisli vezanja žičnih peres tako, da tvorijo celotno enega modroca ca. 780 komadov malih jeklenih peres, da ti tvorijo tako mehko celoto, da jo lahko nazivamo »jekleno perje«.

takem stanju so odposlali v Essen 10 kompletnih garnitur, in to tedaj, ko je Francija zasedla to cono. Ker pa je dotični naslovljenec z drugimi ljudmi vred zapustil to mesto, je ostala pošiljka v kolodvorskih skladiščih nad 2 leti; in šele potem, ko je bilo izpraznjeno mesto Essen, so odprli ta zaboj in ugotovili so, da je prožnost ista kot pri odpravi pošiljke, tako da se je ta surovina lahko porabila.

Tvornica je dobila že več tisoč priznanj, da je ideja izpeljana na najvišjo stopnjo, kar more tehnika danes dati.

Ta peresa, vezana druga v drugo, so pritrjena s posebnimi sponkami na dva jeklena okvirja spodaj in zgoraj.

Izpremema v Zbornici za TOI v Ljubljani

Minister za trgovino in industrijo je razrešil dolžnosti zborničnega člana g. ing. Oskarja Dračarja v Mariboru in na njegovo mesto imenoval generalnega ravnatelja TPD g. Riharda Skubeca v Ljubljani. Nadalje je razrešen kot namestnik g. ing. Anton Klinar in je na njegovo mesto kot namestnik imenovan g. ing. Dračar. Na mesto namestnika pokojnega g. Matije Roma, bivšega načelnika Gremija trgovcev v Kočevju, je imenovan za namestnika veletrgovcev g. Josip Verlič v Ljubljani.

Vprašanje enotne oblike za opeko

Ministrstvo za zgradbe namerava v kratkem izdati enotne norme za opeko (opečne zidake), in sicer v smislu izenačenja osnovnih gradbenih predpisov na podlagi enotnega gradbenega zakona, ki je pred dobrim mesecem stopil v veljavo. V zvezi z določitvijo enotnega formata, se z gotove strani propagira uvedba malega nemškega formata namesto dosedanjega večjega avstrijskega. Zbornica za TOI je izvedla v letošnjem poletju pismeno anketo o tem vprašanju, v petek pa se je vrh tega vr-

šila v zbornici še širša konferenca, ki so se je udeležili gradbeni inšpektor inž. Viktor Skaberne za bansko upravo, inž. Miklič za mestni gradbeni urad, inž. Alb. Černe za gradbeni urad mariborske mestne občine, dr. inž. Al. Kral za mehanično tehnični institut univerze, nadalje člani Inženjske zbornice inž. Rustija, inž. Fatur in inž. Dimnik, za Udruženje inženjerjev in arhitektov inž. Lad. Bevc, za Zadružno stavbenikov g. Miroslav Zupan, za Zadrugo zidarstvih mojstrov g. Jernej

Hlebs in številni predstavniki stavbnih podjetij ter opekarn.

Se pred konferenco je inž. Stanko Dimnik objavil daljšo razpravo o tem vprašanju (glej »Trgovski list« od 2. in 7. t. m. iz katere posnemamo naslednje:

S stališča opekarnarjev bi bilo priporočljivo, da se uvede čim manjši format, ker se opeka manjšega formata najugodnejše osuši in opeče. Nasprotno pa je tudi znano, da je oni zid najtrdnješi, najbolj vezan in najcenejši, ki je sestavljen iz čim večjih zidakov.

Z zmanjšanjem zidne debeline se zmanjša seveda tudi kubatura za poslopje potrebnega zidu in bi se dalo sklepati, da se znižajo tudi gradbeni stroški. Temu pa ni tako, kajti pri zidanju z malim formatem se poveča potrebno zidarsko delo, pa tudi množina malte. Kalkulacija, ki jo objavlja znani gradbeni priročnik Iunk: »Bauratgeber«, znaša cena kubičnega metra polnega opečnega zidu (če za posamezne postavke vnesemo pri nas veljavne cene) pri velikem formatu 306'63 Din, pri malem formatu pa 360'86 Din.

Če na tej podlagi izračunamo stroške za kvadratni meter postavljenega zidu tedaj vidimo, da stane kvadratni meter 45-centimeterske stene iz velike opeke 137'98 Din, kvadratni meter 39-centimeterske stene iz male opeke pa 140'74 Din. Stroški so torej pri malem formatu za malenkost večji, pri tem pa je treba upoštevati, da dobimo pri velikem formatu pri malenkostno nižji ceni za 6 cm debelejši zid. Čim debelejša pa je opečna stena, tem manj se notranji prostori v zimi ohlajujejo poleti pa ogrevajo. 39-centimeterska stena propuša za eno osminko več toplote, kakor 45-centimeterska. Pri tem pa je treba še upoštevati naslednje. Čim debelejša je stena, tem več toplote akumulira v sebi in to nabrano toploto deloma povrača v onem času, ko prostor ni kurjen. Strokovnjak za centralno kurjavo je izračunal, da se porabi za kurjavo pri 39-centimeterskih stenah za eno dvanajstino več premoga, kakor pri 45-centimeterskih stenah. Iz navedenega je razvidno, da bi tanjše stene, zidane z opeko manjšega formata, imele za posledico le večjo potrebo kuriva, ne da bi se gradnja pocenila. So pa še drugi momenti, ki jih je treba upoštevati, kakor na primer na eni strani malenkostno zmanjšanje zazidane ploskve pri malem formatu in na drugi strani neprijetno zmanjšanje prerezov cevovodov za dimnike.

Poleg tega je znanstveno ugotovljeno, da je pri zidanju potrebna največja poraba človeške energije za isto kubaturo zidu če se uporablja zidak z najmanjšimi izmerami. Pri presoji, kakšen format je ugodnejši, smatrajo v nekaterih državah, da je najboljši oni zidak, ki se najbolje in najceneje producira, v drugih državah pa zopet oni format, s katerim se najbolje in najcenejše zida. Merodajne pa so v nekaterih državah tudi druge okolnosti (na primer na Holandskem slab teren, ki zahteva čim manjšo težo poslopja in v zvezi s tem majhen format opeke). V krajih, kjer je ilovica slaba (na primer v severni Nemčiji) so prav tako primorani držati majhen format, ker se slaba ilovica pri stiskanju in sušenju zidakov močno deformira.

Enoten format za vso državo je potreben, ker ima ugoden vpliv na ceno opeke in ker omogoča, da drži opekarnar na zalogi le eno samo vrsto; na drugi strani pa si gradbeni podjetnik v primeru, da se izčrpa zaloga pri eni opekarni, lahko pomaga z nakupom pri drugi. Različne velikosti zidakov bi imele tudi za posledico različne debeline zidov kar bi povzročalo neprilike pri projektiranju, pri izdelovanju proračunov itd. Praksa v raznih državah je pokazala, da nasprotujejo velikemu formatu opeke predvsem producenti, malemu formatu pa največ tehniki in gradbeni krogi.

Z našim sedanjim formatom opeke (29 × 14 × 6,5 cm) se morejo zidati zidovi v jakosti 15, 30, 45, 60 itd. cm: pri uporabi malega nemškega formata (25 × 12 × 5,5) pa zidovi v jakosti 12, 26, 49, 52 cm itd. Obodno zidovje, ki ima sedaj pri navadni enonadstropni hiši debelino 45 cm, ima v Nemčiji pri malem formatu le debelino 39 cm.

Na konferenci, ki se je vršila v zbornici, je podal glavno poročilo inž. Dimnik. Poleg tega so govorili univ. prof. dr. inž. Kral, inšpektor inž. Skaberne in drugi. Po daljši debati se je od 20 navzočih zastopnikov interesentov izreklo 17 za to, da se obdrži sedanjí veliki format, kar je glede na naše gospodarske in klimatske razmere

edino umestno, dočim bi bila obligatorna in izključna uvedba malega formata za naše razmere neprikladna, pri čemer je treba upoštevati tudi težkoče, ki bi nastale pri adaptacijah.

Nekaj o žarnicah

Dandanes tehnikov in gospodarjev ne zanima samo tehnična izpopolnitev električnih žarnic, ampak predvsem vprašanje pocenitve razsvetljave, in baš v tem oziru so z žarnicami dosegli že jako lepe uspehe. Vsled iznajdb in odkritij, ki so zaslugu učenjakov in praktičnih tehnikov, nam more dajati moderna žarnica 8—10 krat toliko razsvetljave kakor jo je dajala nekdanja Edisonova žarnica, ne da bi porabila več toka kakor nekdanje žarnice.

Pa tudi moderne žarnice se medseboj zelo razlikujejo, kar se tiče izkoriščanja svetlobe in toka. Dobra je predvsem taka žarnica, ki dolgo traja. Velika zmota pa je, če misli kdo, da si bo kaj posebnega prihranil, če običajno žarnico zamenja s kolikor mogoče majhno. Če zamenja n. pr. kdo 40-vatno žarnico, ki mu je prej svetila v kuhinji ali v delavnici ali kjerkoli, z manjšo, recimo 15-vatno žarnico — kaj in koliko prihrani s tem na toku? Skoraj bi rekli, da malo manj kakor nič, zato pa mora delati v pol-temi! V pol-temi skazi delavec več materiala, kakor znaša prihranek na toku za cele mesece! Danes je dokazano, da dajejo male žarnice neprijetno manj svetlobe kakor pa prihranijo na toku. Prav male žarnice, recimo 5- ali 10-vatne, porabijo skoro ravno toliko toka kakor 15-vatne, svetijo pa mnogo slabše. Žarnica je pravzaprav le neke vrste transformator, ki dela toliko bolj in cenejšje, kolikor večje množine energije mora »predelavati«.

Še očitnejša je razlika med malimi in velikimi žarnicami pri žarnicah, ki so napolnjene s plinom. 60-vatna žarnica, kakor jo rabimo za sobno razsvetljavo, daje isto razsvetljavo za 72 odstotkov ceneje kakor 15-vatna žarnica. Marsikdo bo seveda rekel, da toliko svetlobe ne rabimo; to nazaranje pa je napačno, kajti danes ve vsak otrok, kaj pomeni slaba razsvetljava za zdravje, v delavnicah pa tema ali pol-tema vsako veselje do dela naravnost ubija.

Naša obrt in Ljubljanski velesejem

»Ljubljanski velesejem« prireja že nad 10 let svoje vsakoletne razstave in se je že tako udomačil, da si skoro že ne moremo misliti, da bi te vsakoletne prireditve ne bilo.

Kljub temu pa slišimo leto za letom opazke: »E, kaj, velesejem! Nič ni, nič! Nič trgovine, nobenega zaslužka, samo stroški! To je že vse mrtvo in preživelol«.

S takimi opazkami jemljejo razni črnogledi »kvaražugoni« vsako veselje do dela ne samo sebi, ampak tudi drugim in sistematično ubijajo v ljudeh vsako podjetnost.

Zato pa smatramo za umestno, da napišemo o tem poglavju nekaj besed zlasti z ozirom na našo obrt.

Velesejem nekdanj in sedaj

»Ljubljanski velesejem« je začel prirediti svoje razstave v dobi takoj po vojni, ko je na vseh koncih in krajih primanjkovalo blaga. Takrat je bilo na vseh koncih in krajih (papirnatega) denarja kot smeti, blaga pa ni bilo nikjer, in zato je ves svet iskal takrat blago in ga plačeval po vsaki ceni, samo če ga je dobil.

Naloga velesejma je bila torej takrat v tem, da nam pokaže, kje se kaj dobi in koliko. Mi sami takrat nismo mogli pokazati drugim, kaj in koliko imamo mi, ampak mi sami smo iskali blago. Prav tako takrat ljudem tudi ni bilo toliko ležeče na tem, kakšno blago dobe, ampak na tem, da sploh nekaj dobe.

V tedanji dobi se je šlo torej v glavnem le za maso blaga, za kvantiteto, ne pa za kakovost (kvaliteto). Zato je bil tedanji velesejem res »sejem«, kjer se je kupovalo in prodajalo vse na debelo, v masi; zato je bil tudi promet razmeroma velik in razne trdke so takrat kar tekmoval med seboj v tem, da so razstavile čim več blaga.

Danes so pa razmere popolnoma drugačne kot so bile takoj po vojni. Danes je blaga preveč, prej ga je bilo pa premalo. Danes ne hodi več kupec za blagom, ampak blago mora za kupcem! Posledica tega razmerja pa je, da se danes svet ne briga

več toliko za kvantiteto, ampak za kakovost (kvaliteto) blaga in za ceno, ker je danes denarja precej manj kakor ga je bilo.

Prej smo bili veseli, če smo na velesejmu zvedeli, kdo ima in kakšno blago ima kdo v tujini, da bi ga mi kupili od tujcev in zadostili svoji potrebi po blagu. Danes nam tega ni več treba, ker je itak cela dežela polna zastopnikov raznih tujih trgov. Pač pa je danes naša naloga, zlasti pa naloga naših domačih obrtnikov, da pokažejo domačinom in tujem, kaj imamo in kaj zmoremo mi sami! Današnje razmere so torej popolnoma nasprotno nekdanjim.

Ne množina, ampak kakovost!

Zgoraj smo rekli, da je nekaj odločevala množina blaga, ker blaga ni bilo skoraj mogoče dobiti, ne dobrega in ne slabega. Danes pa ne odločuje več množina, zlasti za nas ne, kajti vse naše blago bi menda lahko odpeljali iz dežele s par vlakci, ampak samo kakovost. Glede množine blaga se mi nikoli in v nobenem oziru ne moremo meriti s tujino, ker so vse naše gospodarske panoge, počenši od praprostega kmetijstva pa do najbolj razvite obrti prešibke (glede množine). Pač pa se lahko postavimo pred vsem svetom s kakovostjo svojih pridelkov in izdelkov

in na to točko hočemo opozoriti zlasti naše obrtnike.

Primer: Toliko čevljev, kakor jih izdela kakšna velika tuja fabrika, naš obrtnik ne more izdelati. Pač pa lahko dober obrtnik napravi tako fino, elegantno in lepo izdelano obuv, da ga noben strojni fabrikat ne doseže. To se pravi z drugimi besedami: Obrtniki naj razstavijo na velesejmu le svoje kvalitetne izdelke in s tem pokažejo, da znajo tudi oni vsaj to, kar znajo drugi! To je namen in pomen velesejma dandanes.

Svoj namen bodo naši obrtniki dosegli tem lažje, ker bodo imeli dovolj prostora v lastnem paviljonu; v paviljonu, ki ga je kupil Zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI. Če se bodo naši obrtniki za stvar pravočasno zavzeli in poskusili za razstavo izdelati le prvovrstne izdelke (čeprav majhne in malo), potem bodo doživeli na letošnjem velesejmu še prvovrstno obrtniško razstavo, ki bo obrtnikom v čast in celi deželi v ponos.

Treba je le začeti — delati in uspeh ne bo izostal!

FOTO-APARATE, očala, daljnogled, toplokre, ure in zlatino kupite najbolje pri strokovnjaku
Fr. P. ZAJEC
Izprašen OPTIK in URAR, LJUBLJANA
Stari trg 9 Ceniki brezplačno!

Socialno politične določbe novega obrtnega zakona

Iz referata tajnika dr. Ivana Plessa na zadnji plenarni seji Zbornice TOI.

Avtorji novega obrtnega zakona so pri izenačenju obrtno-pravnih predpisov pokazali v veliki meri stremljenje, da izenačijo in spravijo v obrtni zakon, v kolikor je bilo v mejah tega zakona sploh mogoče, tudi socialno-politične predpise, ki se tičejo odnošajev med trgovci, obrtniki in industriji, ki ter njihovim pomožnim osebjem. Dotaknil se bom le najvažnejših in predvsem onih določil, ki vsebujejo kako novost ali spremembo v dosedanjem stanju.

Obrtni zakon prinaša nova določila o odpiranju in zapiranju obratovalnic. Važno pridobitev pomeni, da se je ureditev tega vprašanja prenesla iz področja ministrstva za socialno politiko v področje ministrstva za trgovino in industrijo. Vsa prejšnja določila zakona o zaščiti delavcev se z novim obrtnim zakonom razveljavijo.

Novi obrtni zakon določa samo v splošnem, da morajo biti vsi trgovski in obrtniški lokali, poslovalnice in drugo, zaprti od 20. do 5. ure. Minister za trgovino in industrijo je pooblaščen, da izda glede na potrebe prebivalstva, gospodarskega poslovanja in javnega prometa, uredbo o odpiranju in zapiranju v gornjem okviru, pri čemer sme dovoliti za posamezne okraje in oblasti posebne ugodnosti. Tudi ban sam sme po krajšnjih prilikah dovoliti, da smejo biti posamezne vrste obrtniških obratov v vaseh in drugih krajih kmetijskega značaja odprti ob delavnikih tudi preko gornjega okvirja in celo neomejeno.

Kakor znano, določa zakon o zaščiti delavcev v tretjem odstavku § 14., da smejo biti trgovski obrati v občinah, ki imajo manj kakor 10.000 prebivalcev, na dan od mora odprti največ 2 uri, ako to dovoli minister za trgovino in industrijo sporazumno z ministrom za socialno politiko. Novi obrtni zakon bo tudi v tem pogledu dovolil zadovoljivo rešitev tega vprašanja s čimer bo ustrezno dolgoletnim in utemeljenim zahtevam našega podeželskega trgovstva in obrtništva.

Tudi enotna ureditev poslovanja ob državnih in verskih praznikih bo na podlagi novega obrtnega reda mogoča, ker določa, da mora delo počivati samo ob dveh državnih praznikih, to je na dan rojstva Nj. Vel. kralja in na dan narodnega zedinjenja, a za poslovanje odnosno počitek ob drugih državnih in verskih praznikih bo izdana posebna uredba.

Splošna določila za ureditev odnošajev med pomožnim osebjem in delodajalci

Službeno razmerje med lastnikom obrata in pomožnim osebjem (učenci, osebe, ki opravljajo v podjetjih podrejene posle, pomočniki, obrtni in tovarniški delavci in vse druge osebe, ki opravljajo v obratih trgovske, obrtne ali druge tehnične posle (nastane na podlagi službene — delavske — pogodbe).

Službena pogodba mora vsebovati v glavnem ista določila, ki so bila že sedaj v veljavi glede delavnih pogodb. Način pla-

čevanja in višina mezde se običajno določijo v službeni pogodbi. Ako v pogodbi ni določena plača, se smatra, da je pogojena primerna plača.

Delodajalec ne sme dajati svojemu pomožnemu osebju blaga na kredit. Prav tako ne sme siliti pomožnega osebja, da kupuje pri njem potrebne življenske potrebščine, more pa, če se je o tem sporazumel z delavstvom, dajati na račun plače življenske potrebščine in redno hrano po taki ceni ne presega nabavnih stroškov, nadalje stanovanje, kurivo, luč, orodje, blago za izdelke, zemljo za obdelovanje. Ne sme se dajati na račun plače alkoholnih pijač, niti kakšnega drugega blaga, razen omenjenih predmetov. Plačo v denarju je izplačati v dinarski vrednosti. Izplačevanje mezde v gostilnah je prepovedano.

Posebna določila so za kolektivne pogodbe, za katero se smatra pismena pogodba, ki jo sklene delodajalec ali njegova organizacija in delojemalčeva strokovna organizacija kot predstavnik delojemalcev, na podlagi katere se uredijo medsebojni službeni odnosi, pravice in dolžnosti. Zakon vsebuje določilo, po katerem obdrži delojemalce pravico do plače, ako je po najmanj štiri najstodnevem službovanju oviran izvrševati službo radi bolezni, nesreče za razmeroma kratek čas, ki ne presega enega tedna, ako ni tega zakrivil namenoma ali zaradi velike nemarnosti, če je oviran brez svoje krivde iz drugih važnih razlogov, ki se tičejo njegove osebe.

Odpoledni rok znaša najmanj 14 dni in mora biti za obe stranki enak. Presega ti ne sme 6 mesecev. Ženskam se službe ne sme odpovedati ako so pri delu ovirane radi nosečnosti ali poroda. Službeno razmerje se razveže šele 6 tednov po porodu.

Delodajalec je dolžan izdati delojemalcu na njegovo zahtevo in njegove stroške spričevalo o trajanju in vrsti službe, vsebovati ne sme niti ene besede, ki bi delojemalcu oteževala sprejem v drugo službo. Na zahtevo mora izdati tudi spričevalo o moralnem vedenju in spretnosti pri delu.

Za industrijska podjetja je predpisan delovni red, ki ga podpisuje lastnik podjetja. Protizakoniti delovni redi se morajo popraviti in zamenjati.

Splošna določila za ureditev odnošajev med govkim in drugim višjim pomožnim osebjem

Določila tega zakona so vzeta iz določila zakona o trgovskih pomočnikih z dne 16. januarja 1910, deloma so tudi nove določbe. To velja za pomožno osebje, izvzeti so učenci in oni, ki opravljajo podrejene posle. Za te osebe velja konkurenčna prepoved, t. j. pomožne osebe ne smejo brez privoljenja delodajalca imeti samostojnega trgovskega podjetja, niti v kupčijski stroki delodajalca delati kupčij na lastni ali tuj račun. V protivnem slučaju sme službodajalec zahtevati povračilo povzročenih škod.

Ako je delojemalce po vstopu v službo radi bolezni ali nesreče oviran opravljati

službo, ima pravico do plače za 6 tednov, po preteku 5 let mu pripada plača 8 tednov, po 15 letih za 10 tednov, po 25 letih za 12 tednov.

Ako služi delojemalce pri istem podjetju nepretrgoma 6 mesecev ima pravico do 10 dnevnega dopusta, po 5 letih 2 tedna, po 10 letih 3, po 15 letih 4, po 25 letih 5 tednov. Dopust se mora izkoristiti v teku leta. Za čas dopusta ima uslužbenec pravico do plače. V dopust se ne sme všteti bolezen ali nesreča, radi katere delojemalce ni mogel opravljati službe.

Ako ni bilo drugačnega dogovora in ni krajevnih običajev ugodnejših za delojemalce, se sme razvezati službeno razmerje s potekom vsakega koledarskega četrtletja po predhodni šesttedenski odpovedi, po 5 letih službe znaša odpovedni rok 3 mesece, po 15 letih 4 mesece, 5 25 letih 5 mesecev. Ako je službena doba trajala nepretrgoma najmanj 10 let, pripada delojemalcu odpravnina, ki znaša po 5 letih 4-mesečno plačo, po 15 letih 6-mesečno, po 20 letih 9-mesečno, po 25 letih 12-mesečno plačo, katero je prejemal delojemalce v zadnjem mesecu. Ako ima delojemalce pravico za pokojnino po obstoječih zakonitih predpisih, nima pravice do odpravnine.

Za reševanje sporov iz službenega razmerja med delodajalci in delojemalci predvideva zakon razsodišče ali sodišče dobrih ljudi. Določa ga ban. Razsodišče tvori predsednik in potrebno število članov iz krogov delojemalcev in delodajalcev vseh strok in njih namestnikov. Predsednik razsodišnega odbora bo šef občne upravne oblasti I. stopnje ali njegov zastopnik s popolno fakultetsko izobrazbo. Člane odbora imenujejo za 4 leta. Ako ne prihaja član redno na seje, ga sme predsednik kaznovati z globo 500 Din in na plačanje vseh stroškov. Člani imajo pravico na povrnitev efektivnih izdatkov. Razsodišče sklepa v sejah treh članov: predsednik in dva člana odbora. Sklepa se z večino glasov. Proti razsodbi je dovoljen priziv na redno sodišče.

Prisilno zavarovanje obrtnikov in trgovcev

Važna so določila novega obrtnega zakona glede socialnega zavarovanja obrtnikov in trgovcev. Zakon pooblašča ministra za zunanjo in notranjo politiko in po zaslišanju zbornic predpiše v roku 2 let uredbo o organizaciji, načinu in pogojih zavarovanja članov udruženj od bolezni, onemoglosti, starosti, smrti in nesreči.

Obrtniška udruženja morajo po proglasitvi uredbe uvesti zavarovanje za bolezen, onemoglost, starost, smrt in nesreče. Ako sklene udruženje trgovcev z nadpolovično večino uvedbo zavarovanja svojih članov za bolezen, onemoglost, starost, smrt in nesreče, so vsi člani udruženja dolžni plačati v te svrhe prispevke. Posamezna udruženja morejo v okviru ene ali več banovin osnovati skupni fond. Pravila fonda odobri ban po zaslišanju zbornic. Upravo fonda nadzoruje ban. Ako se fond ustanovi za več banovin, odobri pravila ban, v katerega področju je sodišče fonda, in to v sporazumu z zainteresiranimi bani. Ob nesporazumu odobri pravila minister za trgovino in industrijo.

Uzakonitev obveznega zavarovanja samostojnih obrtnikov in trgovcev pomeni veliko pridobitev, ki mora biti v veliko zadovoljenje zlasti našim obrtnikom, ker so to zahtevo postavili kot prvi v državi.

Občni zbor obrtniškega društva v Ljubljani

Preteklo soboto se je zbralo v vrtni dvorani restavracije Zvezda ljubljansko obrtništvo k običnemu zboru Obrtnega društva v Ljubljani. Polnoštevilna udeležba je pričala o važnosti tega zbora, saj je bilo splošno znano, da tudi to društvo ni ostalo obvarovano pred spori v obrtniškem gibanju, ki so nastali v zadnjem času. Skupina, ki ji je uspelo doseči nadvlado v vodstvu društva, je prevzela v svojo izključno upravo tudi stanovsko glasilo »Obrtni vestnik«, čigar konzorcij tvori večinsko zastopstvo tega društva. Nelojalna kritika v tem listu zaradi različnih naziranj v načelnih vprašanjih je zavzela že oblike, da je zaradi stalno naraščajočih nasprotij v nevarnosti ono, kar je bilo zgrajeno ob skupnem sodelovanju z velikim trudom in znatnimi žrtvami. Temu dejstvu je pripisati, da so se razgibale resne vrste ljubljanskega obrtništva in so obrtniki prihite, da sodelujejo pri volitvah bodočih društvene uprave. Zborovanje je otvoril poslevovalni podpredsednik g. Lovro Pičman, ki je uvodoma pozdravil zastopnika oblasti,

kakor tudi približljivega starosta obrtništva, častnega društvenega predsednika g. Josipa Turka. V svojem poročilu je omenil, da je bilo društveno vodstvo močno okupirano pri sodelovanju v raznih stanovskih vprašanjih, ki so delno tudi ovirali uspešni razmah društva.

Po prečitnem tajniškem in blagajniškem poročilu in soglasni odobritvi obračuna je prišlo do volitev novega odbora. Predloženi sta bili dve listi in je bil za veliko večino izvoljen za predsednika bivši predsednik g. Josip Rebek, ki je zaradi raznih nesoglasij med letom odložil to mesto. Njegova ponovna izvolitev je bila sprejeta z navdušenim odobravanjem in z vzkliki.

G. Rebek je takoj prevzel vodstvo zborovanja in se je zahvalil za izkazano upanje. Pozval je obrtnike k složnemu sodelovanju. Poudaril je, da samozavest in obrtniški ponos ne dopuščata, da bi se obrtniške vrste v tako resnih časih krhale. Vsi trpimo enako in vsi smo dolžni, da skupaj delamo za svojo bodočnost. Zavrnil je razne očitke, ki se raznašajo v polemiki o načelnih vprašanjih. Pogledi na taka načelna vprašanja pa ne smejo biti razlog našega razdora in sovraštva. — Novi predsednik je obljubil, da bo društvo svojo nalogo tudi nadalje vršilo z ljubeznijo in nesebičnostjo. Apeliral je na navzoče, da se z vso ljubeznijo oklenejo društva, ki naj mu bo življenska sila v delu za skupno korist. Nekateri člani so skušali razpravljati tudi o ločenih zbornicah. Ker to vprašanje ni bilo na dnevnem redu, ni bilo po določilih društvenega zakona dovoljeno o tem razpravljati.

Izvoljen je nastopni odbor: predsednik g. Rebek Josip, ključavničar; podpredsednik g. Iglič Fran, krojač; člani gg. Hibšer Hugo, Pristou Filip, Puc Drago ml., Urbas Miroslav, Krapež Milko, Šifrer Matija, Bricej Ivan, Götzl Karol, Batjel Fran, Primožič Ferdo, Rebernik Fran, Fajfer Matej, Krapež Fran, Rogel Václav, Japelj Stanko, Lombar Alojzij; pregledovalci računov gg.: Zajec Fran, Brecljnik Alojzij; predsednik razsodišča g. Josip Toni, namestnik Rajko Turk.

Zborovanje je poteklo v lepem redu. — Volitve same pa so pokazale visoko stanovsko zavest naših obrtnikov in vzbujajo upanje, da bo nova uprava uspešno nadaljevala delo, ki je bilo žal med letom več ali manj prekinjeno. Občni zbor je tudi sklenil, da se nameravani obrtniški ples letos zaradi težkih gospodarskih razmer ne priredi, kar je bilo sprejeto z velikim zadovoljstvom.

Tečaj za mizarsko luženje v Radečah

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi na soboto in nedeljo 23. in 24. januarja t. l. tečaj za mizarsko luženje v Radečah. Ta tečaj je namenjen mizarskim mojstrim in pomočnikom radeškega, laškega, trboveljskega in sevnškega okoliša. Opozarjamo zainteresirane, da se nemudoma prijavijo neposredno Kolektivni drugi obrtnikov za sodni okraj Radeče v Radečah. Pristopbina za mojstra 50 Din, za pomočnike 25 Din, stroške predavatelja, lužil itd. nosi zavod. Vsak udeleženec mora prinesiti s seboj z vodo brušene deske, masivne ali furnirane v dimenzijah 10 x 20 cm in v debelini 6 do 8 mm in sicer tri komade češnjevega, tri hrastovega, šest bukovnega, pet jelševega, 8 orehovega, 10 javorovega, 10 smrekovega in 17 hrastovega lesa. Začetek tečaja ob 8. uri zjutraj v delavnici, katero bomo naknadno naznanili, odnosno jo bo preskrbela radeška obrtna zadruga. Termin za prijave najkasneje do 20. januarja. Podrobna pojasnila daje Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani. S tečajem se bo združil obenem tudi tečaj za politiranje, to pa le po eventualnem dogovoru z udeleženci.

Avtogenski tečaj v Kranju

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI ponovno opozarja kovinarske obrtnike in pomočnike kranjskega, škofjeloškega in tržiškega okoliša, da se vrši tečaj za avtogeno varenje v Kranju od 18. do sobote 30. januarja 1932 in sicer v prostorih Kranjske tekstilne šole. Pričetek točno ob 9. dopoldne. Opozarjamo obenem vse zainteresirane, ki bi želeli kako popravilo polomljenih kovinskih predmetov, strojnih delov in podobno, da te predmete v tečaju brezplačno zavarimo. Treba je povrniti le efektivne stroške za varilni material. Predmeti se morajo na odgovornost interesenta dostaviti, na dan zaključka tečaja zopet prevzeti.

Tečaj za mizarsko luženje v Kamniku

Zavod PO Zbornice za TOI v Ljubljani priredi v Kamniku v soboto in nedeljo dne 16. in 17. januarja t. l. celodnevni tečaj za mizarsko luženje in sicer v delavnici gosp. Avguščina Justina, mizarskega mojstra na Šutni. V tečaju bode predaval učitelj Tehniške srednje šole v Ljubljani gosp. Adolf Dolar. Opozorjamo na ta tečaj mizarske mojstre in pomočnike kamniškega okoliša s pozivom, da se prijavijo za ta tečaj. Prijavo je poslati Obrtni za drugi stavbnih strok v Kamniku neposredno najkasneje do 14. januarja t. l. Pripominjamo, da je prostih samo 30 mest. Pristojbina znaša za mojstre 50 in za pomočnike 25 Din. V primeru, ki bi bil vreden posebnih oziror, dovoli Zavod na prošnjo izjeme. Vsak udeleženec mora prinesiti s seboj v vodo brušene deščice raznega lesa v velikosti 10x20 cm in v debelini 6-8 cm (masivne ali furnirane). Po vrstah lesa so potrebni trije komadi češnjevega, 3 hruševega, 6 bukovega, 5 jelševega, 8 orehovega, 10 javorovega, 10 smrekovega in 17 hrastovega lesa. Na željo dobe udeleženci koncem tečaja potrdilo o udeležbi. Ako bode mogoče, se bo s tečajem za luženje združil tudi tečaj za politiranje.

Raznoterosti

Minister trgovine in industrije gospod dr. Kramer v ljubljanski Zbornici za TOI.

Minister g. dr. Kramer je včeraj dne 8. t. m. v novi lastnosti kot resorni šef trgovine in industrije prvič posetil Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. G. ministra sta sprejela zbornični predsednik g. Ivan Jelačin in zbornični generalni tajnik poslanec g. Ivan Mohorič, ki sta mu poročala o poslovanju zbornice in o aktualnih gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo zborničnega področja. Nato je g. minister sprejel deputacijo ljubljanskih obrtnikov, obstoječo iz gg. Rebeka, Krapeža, Pristova, Igljica in Urbasa. Deputacija je informirala g. ministra o obrtniških težnjah, ga opozorila na gotove trdote novega obrtnega zakona za posamez-

ne stroke, n. pr. za vrtnarje itd. ter izčrpno obrazložila svoje stališče glede obrtniškega zavarovanja. Za njimi se je oglašala deputacija Zveze trgovskih gremijev, obstoječa iz predsednika g. Jos. J. Kavčiča in načelnika kranjskega gremija g. Sirca, ki sta poročala g. ministru o željah trgovcev in njihovih stanovskih težnjah. G. minister je dalje sprejel za trgovsko društvo Merkur predsednika g. dr. Windischerja, zastopstvo Slovenskega planinskega društva pod vodstvom predsednika g. dr. Pretnarja, stavbenika g. Briclja in g. ing. Dimnika, ki sta ga informirala o željah stavbene stroke ter končno ravnatelj Trgovske akademije g. dr. Pirjevca in ravnatelja drž. dvorazredne trgovske šole g. Gogalo.

Nova knjiga o elektrotehniki. Profesor na ljubljanski tehniški visoki šoli dr. Vidmar je izdal v knjigi »Zanimivosti elektrotehnike in njenega gospodarstva« v poljudni obliki kratek pregled in razlago najvažnejših pojavov elektrotehnike. Knjižica, ki bo dajala strokovnjakom in laikom lep pregled elektrotehnike, se dobi pri »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani.

Važno za slaščičarje. Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je na inicijativo ljubljanske Zbornice za TOI z razpisom z dne 10. novembra 1931. št. 20393 odločilo, da je § 4. zakona o ureditvi cen za sladkor tolmačiti v tem smislu, da sladkorne tovarne ne smejo napram cenam z dne 15. avg. 1931. povišati cene za sladkor več nego za 1 Din po kg. Nadalje je ministrstvo odločilo, da se pri prodajni ceni sladkorja v veliko — in maloprodaji — ta cena ni identična s tovarniško ceno za cele vagone dovoljuje v smislu čl. 8 zakona o pobijanju draginje pri kg za en dinar povišani trgovski dobiček, ki naj krije povišano trošarino.

Poročilo o obnem zboru Obrtnega društva v Brežicah. Dne 6. januarja t. l. se je ob 9. uri dopoldne vršil 12. redni občni zbor Obrtnega društva v Brežicah. V pozdravnem govoru se je predsednik društva tov. Holy dotaknil par za obrtništvo važnih dogodkov v preteklem letu, predvsem novega obrtniškega zakona ter ustanovitve podružnice Znanstvene banke v Ljubljani. Po izčrpnem tajniškem poročilu tov. Med-

veška o delovanju društva v minulemu letu je poročal blagajnik tov. Mrkša, da znaša društvena imovina Din 10.500.—. Od te vsote sklne občni zbor Din 5.000.— vplačati v fond za onemogle člane. Na predlog pregledovalcev računov se izreče blagajniku absolutorij. Po burni in dolgi debati je bil na kompromisni nisti izvoljen sledeči odbor: predsednik Holy Josip, brivski mojster Brežice, podpredsednik Florjančič Franc, mizarski mojster Sv. Lenart, predsednik društvenega razsodišča Vogrinc Ivan, kovaški mojster Brežice, odborniki: Poljanšek Ignac, pekovski mojster, Blažević Ivan, mizar, mojster, Zöhrer Josip, krojaški mojster, Klabučar Henrik, kleparski in inštalaterski mojster, Medvešek Martin, steklarski mojster, Potočar Branko, čevlarski mojster, Gabrič Ivan, zidarski mojster, Vogrinc Karol, tesarski mojster, Sikošek Franc, slikarski mojster, Radanovič Mihael, ključavničarski mojster, vsi v Brežicah, pregledovalca računov: Mrkša Rado, sedlarski in tapetniški mojster in Predanič Fric, mizarski mojster, oba v Brežicah. Pri slučajnostih se je razpravljalo o obrtnih nadaljevalnih šolah ter o izobrazbi obrtnega naraščaja po strokovnem učitelstvu.

Kdaj se sme skupni davek zaračunati. Ker se je v praksi dogajalo, da so nekatere tvornice pri prodaji svinjske masti (ki je v notranjem prometu prosta skupnega davka, ker je davek krit že s kombiniranim skupnim davkom na živo živino) zaračunale odjemalcem - trgovcem neke fiktivne zneske kot skupni davek, je finančno ministrstvo z odlokom (št. 82.114 od 20. novembra 1931) odločilo, da tako zaračunavanje ni pravilno. Iz odredb člena 3. zakona o skupnem davku na poslovni promet jasno sledi, da sme dobavitelj skupni davek vidno zaračunati poleg cene le tedaj, če je ta davek sam neposredno plačal. Ako pa je blago v notranjem prometu oproščeno skupnega davka, ker je pokrit že v prejšnji fazi prometa ali s kombiniranim skupnim davkom na predproizvod, se skupni davek ne more posebej zaračunati.

Elektrika na gonilnih jermenih. Transformijski jermeni, ki se drgnejo ob kolesu, postanejo vsled drgnjenja električni. Jer-

men je namreč dober izolator in v večji razdalji od kolesne plošče se pojavi na njem električna napetost, ki znaša lahko več tisoč voltov. Pri nekem poskusu v suhem prostoru so odskakovale od krožečega jermena 2-3 cm dolge iskre na nastavljen prst v razmaku od 20 sekund. Električna, ki se nabira na jermenih, je že dostikrat povzročila eksplozijo v tovarnah. Najbolje varstveno sredstvo proti temu je mazanje jermena z mešanico vode in glicerina.

Dobave

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do dne 15. januarja t. l. ponudbe za dobavo barv, sidola, elektrotehniškega materiala, žebeljev za tračnice ter podložnih ploščic.

Gradbeno odeljenje direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 19. januarja t. l. ponudbe za dobavo smolnatih bakelj.

Direkcija drž. rudnika v Banji Luki sprejema do 21. januarja t. l. ponudbe za dobavo krušne moke ter pretikalcev za električni tok.

Gradbeno odeljenje direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 22. januarja t. l. ponudbe za dobavo napisnih tablic.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 27. januarja t. l. ponudbe glede dobave bakrene pločevine.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave 300 komadov lopat za premog, 100 plošč železne pločevine, 20 plošč klingerita, 100 komadov rudarskih želez.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave izolatorjev in železnih upor za izolatorje, materiala za transformatorske postaje, instrumentov za merjenje itd.

Oddaja čevljev v izdelavo. Dne 30. januarja t. l. se bo vršila pri Upravi III. oddelka Zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu ustmena licitacija glede oddaje 1500 parov gorskih čevljev v izdelavo. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji, vzorci in ostale informacije pa pri omenjeni upravi.)

Prodaja lesa se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 28. januarja 1932. pri Direkciji šum križevačke imovne občine v Bjelovaru. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Izdajatelj: Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani (odgovoren Milko Krapež).

Za uredništvo odgovoren: dr. Josip Pretnar. Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (za tiskarno odgovoren Otnar Mihálek).

I. SLANOVIC

splošno ključavničarstvo
Ljubljana, Gajeva ul. 2

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijelno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železno poniklovana.

Naznanilo

preselitve

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem se

p r e s e l i l

s Turjaškega trga na Stari trg 11a v trgovske lokale prej A. Zorčič.

Za nadaljnjo naklonjenost se toplo priporočam

I. KURILJ

modni krojaški salon za gospe.

JAKOB FLIGL DEDIČ LJUBLJANA

Rimska 2 — Gregorčičeva 5

Najstarejša kleparska delavnica. Stavbni krovce, galanterijski in umetni klepar. Inštalacija vodo- vodov, modn h kopalnic, stranišč in drugih sanitarnih naprav. Napeljava strelovodov.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

Centrala: Kongresni trg 4

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508 — Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

Ljubljana, Prešernova ulica 50

(v lastnem poslopiju)

Brzojavke: Kredit Ljubljana. — Telefon št.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806. — Peterson international Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.